

G E R E C H T

65 **Zaak T-161/18, Braesch e.a./Europese Commissie**

Arrest van 24 februari 2021 (Derde kamer – uitgebreid)

Beroep tot nietigverklaring – Staatssteun – Steun voor de preventieve herstructurering van Banca Monte dei Paschi di Siena – Inleidende onderzoeksfase – Besluit waarbij de steunmaatregel verenigbaar wordt verklaard met de interne markt – Exceptie van niet-ontvankelijkheid – Hoedanigheid van belanghebbende – Procesbelang – Procesbevoegdheid – Ontvankelijkheid

De achtergrond van deze zaak wordt gevormd door de staatssteun die Italië heeft

verleend aan de bank Banca Monte dei Paschi di Siena (BMPS). Na de inleidende onderzoeksfase heeft de Commissie bij besluit van 4 juli 2017 (hierna: bestreden besluit) de aan BMPS verleende steunmaatregelen verenigbaar met de interne markt verklaard. Hierbij was onder meer van belang dat het herstructureringsplan voor BMPS voldoende lastendelingsmaatregelen ('burden-sharing') bevatte.

De verzoekende partijen komen op tegen het bestreden besluit. Verzoekende partijen zijn houders van obligaties van het type 'Floating Rate Equity-Linked Hybrid-FRESH 2008' (hierna: FRESH-obligaties). Deze obligaties zijn in 2008 uitgegeven door Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking SA (MUFJ). Via een bepaalde constructie zijn deze obligaties verbonden met de in 2008 door BMPS aan J.P. Morgan Securities Ltd (JPM) uitgegeven FRESH-aandelen: krachtens verschillende overeenkomsten worden de vergoedingen die JPM ontvangt van BMPS op grond van de FRESH-overeenkomsten, uitgekeerd aan MUFJ en vervolgens aan de houders van FRESH-obligaties in de vorm van couponbetalingen. De verzoekende partijen zijn van mening dat het gedeelte van het bestreden besluit dat betrekking heeft op de lastendeling hun belangen aantast. Het door de Commissie goedgekeurde herstructureringsplan biedt namelijk de mogelijkheid om de FRESH-overeenkomsten te ontbinden (hetgeen later in hun nadeel daadwerkelijk is geschied). Verzoekende partijen zijn van mening dat de Commissie lastendelingsmaatregelen heeft goedgekeurd die verdergaan dan en onverenigbaar zijn met de mededeling van de Commissie betreffende de toepassing vanaf 1 augustus 2013 van de staatssteunregels op maatregelen ter ondersteuning van banken in het kader van de financiële crisis (bankenmededeling).

Om die reden komen verzoekende partijen op tegen het bestreden besluit.

De Commissie werpt een exceptie van niet-ontvankelijkheid op omdat verzoekende partijen geen procesbelang hebben en niet procesbevoegd zijn in de zin van artikel 263 VWEU. Krachtens artikel 130 lid 1 en 7 Reglement voor de procesvoering kan het Gerecht op verzoek van de verwerende partij uitspraak doen over de niet-ontvankelijkheid of de onbevoegdheid zonder daarbij op de zaak ten gronde in te gaan.

Het Gerecht beoordeelt allereerst of verzoekers 'belanghebbenden' zijn in de zin van artikel 108 lid 2 VWEU en artikel 1 onder h) Verordening (EU) 2015/1589. Deze kwalificatie is immers beslissend voor het bestaan

van zowel hun procesbelang als hun bevoegdheid om de nietigverklaring te vorderen van het bestreden besluit. In artikel 1 onder h) Verordening (EU) 2015/1589 wordt het begrip 'belanghebbende' gedefinieerd als 'een persoon, onderneming of ondernemersvereniging waarvan de belangen door de toekenning van steun kunnen worden geraakt, in het bijzonder de begunstigde van de steun, concurrerende ondernemingen en beroepsverenigingen'. Het begrip 'belanghebbende' moet ruim worden uitgelegd. Het komt erop aan of verzoekende partijen rechtens genoegzaam hebben aangetoond dat de toekenning van de steunmaatregelen (en dus de vaststelling van het bestreden besluit) hun situatie concreet dreigen te beïnvloeden. Het Gerecht overweegt als volgt. De toezeggingen die de Italiaanse autoriteiten hebben gedaan met betrekking tot de lastendeling maken integrerend deel uit van de aangemelde steunmaatregelen, zodat het bestreden besluit betrekking heeft op die maatregelen en die toezeggingen als geheel. Aangezien de aangemelde steunmaatregelen en de toezeggingen van de Italiaanse autoriteiten die door de Commissie zijn beoordeeld, onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn – doordat deze toezeggingen een voorwaarde waren voor de verklaring dat die steunmaatregelen verenigbaar zijn – is de situatie van verzoekende partijen noodzakelijkerwijs ongunstig beïnvloed door al deze factoren en kunnen zij hun belangen slechts verdedigen door te vorderen dat het bestreden besluit in zijn geheel nietig wordt verklaard. Derhalve dreigen de steunmaatregelen in kwestie, zoals deze bij het bestreden besluit verenigbaar met de interne markt zijn verklaard, de situatie van verzoekende partijen concreet te beïnvloeden, hetgeen rechtvaardigt dat zij als 'belanghebbenden' worden aangemerkt. Vervolgens onderzoekt het Gerecht of verzoekende partijen een procesbelang hebben en of zij procesbevoegd zijn in de zin van artikel 263 vierde alinea VWEU. Wat betreft het procesbelang overweegt het Gerecht dat verzoekende partijen – als belanghebbenden in de zin van artikel 1 onder h) Verordening (EU) 2015/1589 – belang hebben bij de nietigverklaring van het bestreden besluit. Dit procesbelang vloeit onder meer voort uit het feit dat de Commissie er na die nietigverklaring toe zou worden gebracht de formele onderzoeksprocedure in te leiden, in het kader waarvan verzoekende partijen hun procedurele rechten op grond van artikel 108 lid 2 VWEU zouden kunnen doen gelden om invloed uit te oefenen op de beoordeling die de Commissie verricht in verband met

artikel 107 lid 3 onder b) VWEU, en bijgevolg op de inhoud van haar besluit.

Wat betreft de procesbevoegdheid overweegt het Gerecht dat het bestreden besluit een op artikel 4 lid 3 Verordening (EU) 2015/1589 gebaseerd besluit om geen bezwaar te maken is, waarvan de rechtmatigheid afhangt van de vraag of er twijfel bestaat over de verenigbaarheid van de steun met de interne markt. Aangezien er bij dergelijke twijfel een formele onderzoeksprocedure dient te worden ingeleid waaraan de in artikel 1 onder h) Verordening (EU) 2015/1589 bedoelde

belanghebbenden kunnen deelnemen, moet ervan worden uitgegaan dat iedere belanghebbende in de zin van die bepaling rechtstreeks en individueel wordt geraakt door een dergelijk besluit. Degenen die door de procedurele waarborgen van artikel 108 lid 2 VWEU en artikel 6 lid 1 Verordening (EU) 2015/1589 worden beschermd, kunnen de naleving daarvan immers slechts afdwingen indien zij het besluit om geen bezwaar te maken kunnen aanvechten voor de Unierechter. Derhalve volstaat de bijzondere hoedanigheid van 'belanghebbende' in de zin van

artikel 1 onder h) Verordening (EU) 2015/1589. Dit betekent dat de goedkeuring die bij het bestreden besluit aan de steunmaatregelen is gehecht in het licht van het herstructureringsplan, verzoekende partijen rechtstreeks en individueel raakt als 'belanghebbenden' in de zin van artikel 1 onder h) Verordening (EU) 2015/1589. Verzoekende partijen zijn dan ook procesbevoegd. Dit alles brengt het Gerecht tot de slotsom dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen.